

UNA PROPOSTA DE CLASSIFICACIÓ DELS VERBS CATALANS

1. INTRODUCCIÓ

Els verbs poden classificar-se a partir de criteris de naturalesa diversa: morfològics, sintàctics, semàntics o pragmàtics. Aquesta diversitat prové de les característiques pròpies del verb. El verb és una unitat lèxica amb capacitat flexiva i relacional. La flexió verbal afecta els components fonològic i morfològic de la gramàtica. L'aspecte relacional del verb té conseqüències en els nivells morfològic, sintàctic i semàntic, perquè imposa concordances, règims i restriccions; a més, l'aspecte relacional del verb també té connotacions pragmàtiques, ja que proposa un determinat joc comunicatiu als participants dels actes de parla.

En aquest article deixarem de banda els aspectes morfològics i ens centrarem en la classificació dels verbs des del punt de vista sintàctico-semàntic. Les gramàtiques acostumen a introduir classificacions de l'oració simple que generalment es corresponen amb sengles classificacions verbals. Farem un breu repàs de quatre classificacions verbals bàsiques en el panorama lingüístic català, que ens servirà per poder copsar els criteris que les regeixen. A continuació, ens proposem reflexionar a propòsit dels principals criteris de classificació verbal que regeixen aquestes i altres classificacions o tipologies verbals.

L'objectiu principal d'aquest article és la presentació d'una nova tipologia de verbs catalans, regulada exclusivament per un criteri lèxico-sintàctic que es basa en els pressupòsits teòrics que estableix la Teoria Argumental del lèxic. Argumentarem que aquesta classificació pot donar compte dels diversos comportaments sintàctics de les unitats lèxiques verbals i millorar, des d'aquest punt de vista, l'aspecte descriptiu d'altres classificacions.

2. MARC TEÒRIC DE LA PROPOSTA

Les bases teòriques sobre les quals es fonamenta la nostra proposta són la Gramàtica Lèxico-Funcional, com a model teòric seleccionat; l'estructura argumental, com a nivell de descripció bàsic; i les regles lèxiques d'extensió, com a expressió de les relacions que s'estableixen entre estructures argumentals.

2.1. La Gramàtica Lèxico-Funcional

La Gramàtica Lèxico-Funcional (des d'ara GLF) és un model lingüístic generatiu no-transformacional, gestada entre els anys 1979 i 1982 per Joan Bresnan i Ronald M. Kaplan. Dissenyat per poder representar el coneixement sintàctic d'un parlant natiu, permet expressar i explicar importants generalitzacions dels llenguatges naturals i es caracteritza pel seu caràcter formal, l'organització modular i l'orientació lexicalista.

La GLF és un mecanisme altament formalitzat, susceptible d'implementar-se informàticament, que s'inscriu dins del conjunt de gramàtiques anomenades d'Unificació. La unificació és un formalisme manllevat de la lògica matemàtica i usat per llenguatges computacionals, que també ha estat adoptat i adaptat per alguns models gramaticals per tal de poder ser tractats informàticament.

La GLF està organitzada en tres nivells de representació lingüística (el lexicó, l'estructura-c i l'estructura-f), més un component d'interpretació fonològica i un component d'interpretació semàntica que actuen sobre els altres.

El lexicó de la GLF no és un simple arxiu d'informació imprevisible, sinó que es caracteritza pel seu potencial creatiu i de sistematització. Produeix unitats lèxiques reals i flexionades, que poden inserir-se directament en estructures de constituents superficials. Integra completament altres submòduls descriptius, com el fonològic i el morfològic, i conté mecanismes productius de gran abast.

L'estructura-c i l'estructura-f són els dos nivells de descripció sintàctica que la GLF prescriu per a cada oració d'una llengua, i no es corresponen, en absolut, amb els nivells d'estructura profunda i d'estructura superficial dels models transformacionals. Es tracta d'un sistema bímembre, en què els dos nivells disposen de mecanismes independents i donen compte de fets lingüístics de naturalesa distinta: les relacions sintagmàtiques, representades per les categories gramaticals, i les relacions lògiques, representades per les funcions gramaticals.

La GLF incorpora els pressupòsits de la hipòtesi lexicalista pel que fa a la caracterització de les regles de redundància lèxiques i a la integració d'entrades plenament especificades en el lexicó. Però, a més, la GLF amplia l'abast d'aplicació de les regles de redundància i així, mentre que la teoria del lèxic de Jackendoff (1975) distingeix entre regles morfològiques i regles semàntiques, Bresnan porta a l'extrem la Teoria Lexicalista, afegint en el lexicó un altre tipus de regles que donen compte de generalitzacions que en altres formalismes s'expliquen en el component sintàctic.

2.2. L'estructura argumental

D'acord amb l'esquema d'organització modular, el component lèxic de diversos models gramaticals també s'estructura en submòduls o nivells de representació que vehiculen informacions lèxiques de naturalesa distinta. Així, el lexicó de la GLF s'organitza internament en tres subcomponents: el subcomponent conceptual que regula la delimitació nocional de les unitats del lèxic i les relacions de tipus semàntic; l'estructura temàtica que expressa les relacions semàntiques establertes entre una unitat lèxica predicativa i els seus arguments; i l'estructura argumental que expressa les relacions lògico-sintàctiques dels arguments.

La Teoria de l'Estructura Argumental és el mòdul teòric que regula la representació i les informacions expressades per l'estructura argumental. L'abast informatiu de l'estructura argumental i la seva posició respecte del component lèxic i de la sintaxi han anat canviant a mesura que la Teoria de l'Estructura Argumental s'anava gestant.

Si partim de la definició estàndard, proposada per Williams (1981), l'estructura argumental

ESTIMAR 2 arguments: 1 intern (EXPERIMENTADOR), 1 intern (TEMA)
 AGRADAR 2 arguments: 1 intern (EXPERIMENTADOR), 1 intern (TEMA)

A partir d'aquests pressupòsits, podem considerar que hi ha verbs amb el mateix nombre d'arguments però que es distingiran per l'organització interna de l'estructura argumental, sense haver d'arribar a distincions de tipus semàntic. Així, per exemple, podem hipotetitzar que un verb de dos arguments en què un dels dos arguments sigui extern i l'altra intern es comportarà sintàcticament de la mateixa manera que un verb de la mateixa classe, amb independència que l'argument extern del primer rebi el paper temàtic d'AGENT i que el del segon rebi el paper temàtic de CAUSA.

(4) Exemples	Estructura-a	Papers- θ	Funcions gramaticals
VIATJAR	(x)	AGENT	SUBJECTE
HAYER-HI	((x))	TEMA	SUBJ (o OBJ)
ARRIBAR	((x))	TEMA	SUBJ
CULPAR	(x (y))	AGENT, TEMA	SUBJ, OBJ
ROVELLAR	(x (y))	CAUSA, TEMA	SUBJ, OBJ
ESTIMAR	((x (y)))	EXP, TEMA	SUBJ, OBJ
AGRADAR	((x (y)))	EXP _[+cas] , TEMA	OBJ2, SUBJ

Si no hi ha restriccions de cas que ho impedeixin, poden predir que l'argument extern sempre es projectarà en la funció gramatical de SUBJECTE i que l'argument intern ho farà en la d'OBJECTE. I, de la mateixa manera, els verbs d'un únic argument tindran sempre la tendència a fer correspondre aquest argument amb el subjecte de l'oració, tant si és un verb agentiu, psicològic o existencial.

La formulació del criteri argumental i la classificació argumental dels verbs catalans, que proposem aquí, recullen l'aplicació d'aquestes premisses teòriques exposades en les darreres versions de la Teoria de l'Estructura Argumental o Teoria de la Prominència.

2.3. Les regles lèxiques d'extensió

Si bé la Teoria de l'Estructura Argumental pot aplicar-se a qualsevol gramàtica generativa de tipus modular, en la nostra investigació hem optat per un model lingüístic d'orientació lexicalista, la GLF, pel fet que el gran abast del component lèxic dóna compte de tota mena de relacions entre formes verbals: relacions morfològiques, relacions semàntiques i relacions sintàctiques.

Les regles lèxiques de la GLF poden classificar-se en tres apartats, pel tipus de relació que fan explícit:

Regles de formació (derivació i composició) de tipus morfofonològic.

Regles semàntiques, que relacionen unitats lèxiques a partir del seu significat.

Regles d'extensió o de projecció sintàctica que posen en relació les cadenes argumentals de diverses formes lèxiques.

La GLF disposa d'un Principi de Projecció, que dictamina que cap estructura lèxica no pot ser modificada per la sintaxi; per la qual cosa podem establir que cap estructura argumental no pot

ser modificada per cap regla de la sintaxi. I, per tant, tot canvi de l'estructura argumental ha d'explicar-se en el marc lèxic.

Les regles lèxiques d'extensió o de projecció sintàctica constitueixen l'exponent formal de l'orientació lexicalista del model, que més el distancia d'altres models. Donen compte de la relació que hi ha entre formes lèxiques de predicats del mateix lema; permeten relacionar entrades lèxiques amb estructures-a alternatives i, per tant, amb projeccions sintàctiques distintes. L'exemple més tòpic és el de la passivització, que en GLF s'explica per una regla lèxica que relaciona l'estructura argumental de la forma activa amb l'estructura argumental de la passiva, sense establir cap relació en el nivell sintàctic. També expressen el lligam que hi ha entre una construcció transitiva i la seva variant intransitiva¹, o entre un verb agentiu i el seu correlat ergatiu, o entre formes causatives i incoatives, com en els exemples de (5).

(5a) *El detectiu investiga l'assassinat del taxista*
L'assassinat del taxista és investigat per Marlowe
Aquí s'investiguen assassinats i robatoris²
L'assassinat del taxista s'investiga massa tard
Un detectiu no pot investigar-se (a si mateix)
El client fa investigar l'assassinat a Marlowe

(5b) *M'agrada la novel·la negra*
La novel·la negra agrada molt
* La novel·la negra és agradada per mi
* La novel·la negra s'agrada (a si mateixa)

(5c) *Aquest nen menja molt*
Aquest nen sempre menja macarrons
El nen no ens menja gens
* Els macarrons són menjats

(5d) *Beu el vi amb gasosa*
El beu amb gasosa
Se'l beu amb gasosa
Sempre beu vi amb gasosa
Sempre en beu
Sempre beu molt

D'aquesta manera, en la GLF es distingeixen les regles sintàctiques de les regles lèxiques de projecció sintàctica. Mentre que les regles lèxiques modifiquen relacions gramaticals i s'apliquen sobre conjunts finits d'estructures, les regles sintàctiques preserven les estructures gramaticals i actuen sobre un conjunt infinit d'oracions. Així, es limita el poder expressiu de les regles sintagmàtiques i es garanteix que l'estructura superficial única d'una oració reflecteixi, sense canvis, les estructures projectades des del lèxicó.

Les regles lèxiques d'extensió poden classificar-se en tres apartats per l'acció que executen sobre les estructures argumentals bàsiques:

Regles que afecten la poliadicitat de l'estructura argumental

Regles que incorporen un clíctic reflexiu

Regles que afecten la projecció lèxica

La classificació argumental de verbs que proposem permet, per tant, presentar una tipologia d'estructures argumentals de formes verbals, sense tenir en compte si són formes verbals bàsiques o formes verbals derivades d'alguna regla lèxica d'extensió. Així, un mateix lema verbal com *menjar* pot disposar d'una forma verbal de dos arguments (variant transitiva bàsica), d'una forma d'un argument extern (variant intransitiva), d'una forma d'un argument intern (variant passiva pronominal), etc.

L'assumpció del mecanisme de regles lèxiques d'extensió en el marc teòric en què ens situem permet distingir, dins de la classificació argumental de verbs, les formes verbals bàsiques o no predictibles de les formes verbals predictibles per l'aplicació d'algunes d'aquestes regles. D'aquesta manera, considerarem que la forma verbal bàsica de *menjar* és la variant de dos arguments que expressa les relacions lògiques completes del verb (acció / AGENT / TEMA) i que les altres variants són el resultat de l'aplicació de regles d'extensió, com la regla de passivització o la regla d'intransitivització.

En aquest article, però, només exposarem els principis bàsics de la classificació, sense esmentar el paper que juguen les regles d'extensió en l'explicitació de relacions entre formes verbals. No introduïrem tampoc el concepte de predictibilitat de les regles d'extensió sobre una determinada forma verbal o estructura argumental bàsica. D'altra banda, tant les estructures argumentals bàsiques com les estructures argumentals derivades de l'aplicació d'alguna regla d'extensió sempre es corresponen amb la tipologia descrita a la classificació.

3. BREU REVISIÓ D'ALGUNES TIPOLOGIES DE PREDICATS

Sense voler fer una presentació exhaustiva ni completa de totes les propostes de classificació verbal que s'han fet, ara voldríem centrar la nostra atenció en les classificacions de Fabra (1956), Badia (1962), Badia (1994) i Gràcia (1989), que ens serviran de base per a la nostra revisió sobre els criteris de classificació.

Fabra (1956) classifica els predicats en quatre tipus (6), que equivalen als verbs predicatius, copulatius, impersonals i inacusatius.

(6) Classificació de Fabra (1956)

Tipus I	<i>El nen plora</i>
Tipus II	<i>Aquest regle és curt</i>
Tipus III	<i>Plou. És clar.</i>
Tipus IV	<i>Ha arribat un parent meu</i>

Si ens fixem en la descripció que Fabra fa de cada tipus, podem establir que els criteris que permeten identificar-los són de caire sintàctic i semàntic: classes de predicacions pel que fa a la distinció entre les oracions copulatives del tipus II i les oracions predicatives del tipus I; manca de subjecte lògic en el tipus III; aspectes formals (ordre d'elements oracionals, pronominalització) i semàntics en la identificació del tipus IV. Tot i la seva simplicitat, es tracta d'una classificació ben ajustada, des d'un punt de vista sintàctic, i molt valorada *a posteriori* per

la distinció i les observacions que fa del grup IV³.

Amb tot, els quatre tipus de Fabra no responen a l'aplicació uniforme dels criteris. Tant predicatius són els verbs del tipus I com els dels tipus III i IV. Alguns verbs del tipus III podrien ser considerats alhora del tipus II (com l'exemple "*és clar*"). En relació als verbs del tipus IV, Fabra (1956) considera que el sintagma nominal regit es comporta com un objecte directe (pp. 40, 66 i 82), excepte en el fet que presenta concordança de persona i nombre amb el verb. En canvi, el verb *haver-hi* és classificat dins del grup III, en virtut de l'aplicació del criteri semàntic, malgrat que Fabra ja observa que sintàcticament es comporta com un verb del tipus IV (p. 66).

Badia (1962) proposa una classificació més detallada i basada en el contingut semàntic del subjecte oracional, que sintetitzem a (7).

(7) Classificació de Badia (1962)

1. Oracions amb SUBJ agent
  - 1.1. Oracions transitives i intransitives⁴
  - 1.2. Oracions amb verbs d'estat⁵
2. Oracions amb SUBJ pacient
  - 2.1. Oracions passives generals
  - 2.2. Oracions passives reflexives
3. Oracions amb SUBJ agent i pacient alhora
  - 3.1. Oracions reflexives
  - 3.2. Oracions recíproques
4. Oracions amb SUBJ indeterminat
  - 4.1. Amb verbs usats com a impersonals
  - 4.2. Amb verbs impersonals gramaticals
  - 4.3. Amb verbs impersonals naturals

La classificació de Badia també presenta diversitat de criteris. La caracterització d'oracions a partir del caràcter d'agent o pacient del subjecte respon a un criteri semàntic⁶; la distinció entre oracions passives generals i oracions passives reflexives respon a un criteri sintàctic o formal; la identificació del grup d'oracions transitives i intransitives es recolza també en aspectes sintàctics; i, en canvi, la dicotomia establerta entre les oracions amb verbs d'estat i les oracions transitives i intransitives només pot ser fruit de l'establiment de criteris semàntics.

Hi predominen els criteris de naturalesa semàntica, tot i que en algun cas no hi exclou els elements sintàctics o formals, com en la descripció de les classes 1 i 2, en què la distinció semàntica dels subjectes es reforça amb aspectes com l'ordre dels elements, la concordança, l'aparició del complement agent o del pronom reflexiu. Aquesta combinació de criteris, però, no pot ser recollida en la definició de la classe 3, en què el subjecte és agent i pacient alhora des del punt de vista semàntic, però només es comporta com els subjectes de les oracions actives, des del punt de vista sintàctic.

Badia (1994) presenta una classificació de l'oració simple (8) edificada al voltant de dos paràmetres diferents: el "criteri subjectiu" i el "criteri objectiu". La primera variable fa referència als aspectes comunicatius que hem recollit sota l'etiqueta de criteri pragmàtic en la introducció. La segona variable s'ajusta, en certa mesura, a la classificació de 1962, però amb diversos canvis.

(8) Classificació de Badia (1994)

I Segons el criteri subjectiu (o la *manera* de l'expressió)

Enunciatives
Exclamatives
Irreals
Interrogatives
Volitives

II Segons el criteri objectiu (o el *fet* de comunicació)

De predicat nominal
De predicat verbal
Actives
Passives
Pronominals
De subjecte incert
Sense subjecte

Si centrem la nostra atenció en la segona part de la classificació de Badia (1994), observarem que el principal canvi que s'ha produït respecte de la classificació de 1962 ha estat la consideració dels tipus de verbs com a unitats pluridimensionals més que com a unitats monolítiques. Fixem-nos que les oracions passives reflexives de la classificació de 1962 formen part tant de les oracions de predicat verbal passives com de les oracions de predicat verbal pronominals en la classificació actual.

Una altra modificació, de caire formal, es refereix a la no explicitació, en el quadre de la classificació de 1994, de la dicotomia entre verbs d'estat i verbs transitius i/o intransitius, falsa oposició que s'ha transformat en la classificació actual en la descripció diversa dels continguts de la classe d'oracions actives.

Finalment, la col·locació de la classe d'oracions de predicat verbal de subjecte incert fora de l'àmbit de les oracions impersonals permet donar compte de predicats verbals que disposen sempre de subjecte lògic i que, en canvi, formalment es corresponen amb estructures predicatives impersonals reflexives.

Gràcia (1989a) classifica els verbs en dos apartats, predicats d'acció i predicats estatus, per l'acció de criteris semàntics. Dins del primer bloc caracteritza quatre classes de verbs segons el paper temàtic que s'assigna al subjecte; en el segon bloc, descriu els tipus de verbs per aspectes de significat: verbs de posició, psicològics, de possessió, de mesura i de percepció. El marc teòric en què se situa l'autora, la Teoria Temàtica⁷, s'ocupa de descriure els papers temàtics que cada unitat lèxica verbal exigeix als seus arguments (subjecte i complements subcategoritzats) i intenta donar compte de les relacions existents entre l'assignació de papers temàtics a una cadena argumental i una determinada projecció sintàctica, és a dir quines categories sintagmàtiques o quines funcions gramaticals es corresponen amb cadascun dels papers temàtics assignats per un verb.

D'aquesta manera, Gràcia (1989a) classifica els verbs d'acció segons que el subjecte rebi

assignació de paper temàtic d'agent, de causa o d'instrument. La segona classificació, la dels verbs d'estat, no respon exactament als mateixos criteris que la primera. En aquest cas, els verbs són caracteritzats pel seu sentit i no perquè el subjecte rebi un o altre paper temàtic. L'origen d'aquest canvi de criteri no deixa de tenir el seu fonament teòric-descriptiu: els verbs d'estat o estatus no disposen mai d'un subjecte que sigui agent, causa o instrument, és a dir, que el subjecte d'aquesta classe de verbs no és mai un argument extern⁸.

4. CRITERIS PER A LA CLASSIFICACIÓ DE VERBS

Com hem pogut comprovar amb la revisió de les classificacions de l'apartat anterior, les classificacions de verbs són el producte de l'aplicació diversa de criteris formals i de sentit. En general, la bibliografia especialitzada parla de verbs inacusatius, incoatius, causatius, ergatius, inergatius, agentius, psicològics, de possessió, estatus, existencials, de moviment, transitius, intransitius. Alguns d'aquests termes són sinònims, d'altres no. El conjunt reflecteix una barreja considerable de criteris de classificació verbal: criteri argumental, criteri temàtic, criteri casual, criteri semàntic o criteri sintàctic.

4.1. Transitivitat i criteri sintàctic

La noció de transitivitat prové de la gramàtica clàssica, on equival a la possibilitat que tenen certes oracions de passar d'activa a passiva (Cano 1981). La gramàtica tradicional hereta aquesta terminologia, però amb la interpretació que n'havien fet els escolàstics: transitiu és el verb que pot portar complement directe. La definició tradicional dels termes transitiu i intransitiu és de base semàntica, i presenta diversos problemes que han estat plantejats i prou divulgats per la lingüística estructural.

En la gramàtica generativa clàssica, transitivitat i intransitivitat es refereixen, respectivament, a la capacitat o a la incapacitat de subcategoritzar un SN.

En la GLF clàssica, els verbs transitius són formes lèxiques que es projecten en una estructura-f on hi ha un OBJ (funció directa). En propostes més recents, com la d'Alsina (1993), la noció de transitivitat queda afectada per la consideració de certs datius dins de la classe de funcions gramaticals directes. Des d'aquest punt de vista, tant *donar* com *agradar* serien verbs transitius.

Amb tot, les denominacions transitiu i intransitiu continuen sent molt opaques i, encara que s'han fet esforços considerables per delimitar molt bé el seu abast nocional, estan imbuïdes per massa aspectes semàntics, funcionals, categorials i de cas, sense destriar, cosa que en dificulta la representació lèxica.

4.2. Criteri semàntic, criteri temàtic

El criteri semàntic i el criteri temàtic poden semblar molt pròxims, però hem de tenir en compte la distinció que hem fet dels nivells de representació lèxica. Les classificacions verbals elaborades des del criteri temàtic fan referència directa al paper temàtic de l'argument extern o subjecte lògic. En canvi, les classificacions de verbs des del punt de vista semàntic reflecteixen

organitzacions conceptuals més àmplies o bé incorporen restriccions de trets de selecció semàntica.

Així, d'una banda, quan es parla de verbs agentius o causatius, es fa referència, concretament, a l'assignació de paper temàtic que reben els arguments externs implicats, i que, en aquest cas, serien, respectivament, AGENT i CAUSA (criteri temàtic). D'altra banda, les denominacions verbs estatus, verbs existencials, verbs de moviment, verbs psicològics i verbs de possessió tenen a veure amb el relació semàntica que hi ha entre el verb i els seus arguments (criteri semàntic).

La terminologia que es refereix a les construccions pronominals de les llengües romàniques també respon tradicionalment al criteri semàntic. Distingim entre les formes reflexives, recíproques, ergatives, passives i impersonals pel joc dels arguments en cada construcció i per la interpretació referencial que fem del subjecte lògic.

El terme incoatiu s'utilitza sovint per presentar formes verbals que expressen processos interns (criteri semàntic). Es corresponen amb formes lògiques en què no intervenen, directament, ni causes ni agents, com el cas de transformar-se, afeblir-se, esdevenir, trencar-se, etc. Sovint la bibliografia fa esment del paral·lelisme que hi ha entre formes incoatives i causatives (criteri temàtic), com en el cas de (9).

- (9) *La calor (CAUS) ha desfet la mantega (TEM)*
S'ha desfet la mantega (TEM)

Les relacions poden ser encara més complexes, perquè amb el mateix verb de l'exemple de (9) podem trobar d'altres construccions causatives o agentives (10).

- (10) *La pastissera (AG) ha desfet la mantega (TEM)*
La pastissera (AG/CAUS) ha fet desfer la mantega (TEM)
La pastissera (AG/CAUS) ha fet que la mantega (TEM) es desfés
La pastissera (CAUS) ha fet que l'aprenent (AG) desfés la mantega (TEM)

Gràcia (1989a-b) es refereix, amb el nom de verbs ergatius, a aquesta classe de verbs que poden aparèixer tant en construccions transitives causatives (o agentives) com en construccions incoatives intransitives, en què l'argument intern, que fa d'objecte de les primeres, funciona com a subjecte gramatical de les segones.

Els verbs inergatius són, per oposició, formes verbals que no poden alternar en construccions causatives i en construccions incoatives. Sempre tenen argument extern, siguin o no transitives.

El terme ergatiu prové de la denominació d'un cas morfològic d'algunes llengües, diferent del nominatiu, que expressa l'agent del procés. S'ha pogut comprovar que l'ergativitat no és un tret exclusiu de les llengües amb cas morfològic, sinó que hi ha llengües híbrides i llengües d'ergativitat sintàctico-semàntica. Aquest darrer tipus d'ergativitat ha estat objecte d'una sèrie d'estudis en el marc de la TRL o de la GLF. Quan es parla de verbs ergatius i de verbs inergatius en llengües com l'italià o el català, sovint es fa referència a aspectes divergents, com l'auxiliaritat o com la pronominalització. L'explicació d'aquestes divergències se centra en l'estructura argumental de cadascuna de les dues classes verbals: els verbs ergatius són bàsicament formes

verbals d'argument intern, que poden funcionar també en construccions amb argument extern; i els verbs inergatius són bàsicament formes verbals d'argument extern, que poden portar també un argument intern (11).

(11) Exemple de verb ergatiu:

TRENCAR ((x)) *El vidre s'ha trencat*
TRENCAR (x (y)) *El client ha trencat el vidre*

Exemple de verb inergatiu:

MENJAR (x) *Aquest nen no menja*
MENJAR (x (y)) *Sempre menja carn*

4.3. Verbs inacusatius i criteri casual

Els verbs inacusatius es defineixen per la incapacitat de marcar amb cas acusatiu el SN que regeixen (criteri casual). Constitueixen una de les classes de verbs més explotades des del punt de vista explicatiu en la TRL, per donar compte de fenòmens de moviment de SNs o d'introducció de SN expletius.

La denominació d'aquest verb fa que haguem de apel·lar al cas acusatiu, o més aviat a la seva mancança, per a la seva definició; però molts autors el descriuen seguint un criteri argumental, quan afirmen que la forma lògica dels verbs inacusatius només inclou un argument intern. Des del punt de vista semàntic sovint es corresponen amb verbs de moviment i, pel que fa a la sintaxi, generalment són verbs intransitius. Exemples de verbs inacusatius són formes com *arribar* o *venir*.

La hipòtesi inacusativa, formulada des de la Gramàtica Relacional (Perlmutter 1978) i la TRL (Burzio 1986), estableix que els verbs d'aquesta classe no assignen cas al seu objecte en l'estructura profunda. A partir d'aquí, s'han fet algunes propostes per aclarir quin cas llicencia l'argument intern d'aquests verbs. Belletti (1988) afirma que aquestes formes verbals assignen inherentment cas partitiu al seu argument intern, cosa que bloqueja l'assignació de cas estructural acusatiu.

Dins del mateix marc teòric, Bartra (1987) opina que el cas assignat inherentment per aquests verbs és el cas genitiu. Recolza la seva afirmació argumentant que el pronom *en*, que pot substituir el SN afectat, és originalment genitiu. A més, amb dades sobre el rus, manllevades de Pesetsky (1982), hipotetitza que, de fet, el cas inherent genitiu té a veure amb l'estructura interna del SN indeterminat, més que amb una capacitat lèxica del verb.

En el model clàssic de la GLF, l'assignació de cas inherent (partitiu o genitiu, tant és) es relacionaria directament amb notacions de caràcter restrictiu, associades amb l'entrada verbal i amb equacions funcionals. Però, les darreres aportacions d'Alsina (1993) demostren que, des d'aquest marc teòric, pot simplificar-se moltíssim tot allò que fa referència a la teoria del cas.

Pel que fa als verbs inacusatius, des de la GLF podem desprendre'ns de la caracterització basada en la Generalització de Burzio (1986), emmarcada en la TRL, que establiria que els verbs inacusatius no assignen cas al seu objecte ni paper temàtic al seu subjecte. Aquesta descripció es

recolza en la hipòtesi que l'estructura profunda d'una construcció inacusativa conté una posició de subjecte buida i una posició d'objecte plena per l'argument. En aquest cas, l'argument intern s'ha de moure i ocupar la posició de SUBJ, per no violar el Filtre de Cas ni el Principi de Predicació; o, alternativament, hi ha d'haver un procediment d'incorporació d'un expletiu que ocupi aquesta posició.

En la GLF, no es postula cap estructura profunda, ni cal preveure cap categoria buida: els verbs inacusatius disposen d'una estructura argumental que només conté un argument intern, que pot projectar-se com a SUBJ, per la Condició de Subjecte, o com a OBJ. La peculiaritat en la pronominalització derivaria del caràcter no definit del sintagma i no del marcatge de cas.

Ara voldríem referir-nos al tractament unificat que han rebut, amb els inacusatius, altres conjunts verbals de comportament similar. Fabra (1956) ja s'adona que els verbs existencials, com *haver-hi*, també es comporten, malgrat la normativa, com els verbs del grup IV. Solà (1987) agrupa, sota la denominació d'esdevenimentals, els inacusatius com *venir*, els existencials com *haver-hi* i les construccions pronominals passives, del tipus '*S'ha/han construït molts pisos*'. Gràcia (1989), des de la Teoria Temàtica i en el marc de la TRL, també fa un tractament unificat de les construccions ergatives i de les passives. La proposta dels SN genitius de Bartra (1987) també tracta, de manera unificada, els verbs existencials i els inacusatius. I fa una classificació dels verbs inacusatius del català, a partir de la classificació feta per Perlmutter (1978) per a l'anglès.

Finalment, la nostra proposta de classificació argumental també permet aquest tractament unificat perquè els verbs inacusatius, els verbs existencials, els verbs estatus i les construccions de passiva comparteixen una mateixa classe d'estructura argumental, sense argument extern.

5. UNA NOVA PROPOSTA DE CLASSIFICACIÓ: EL CRITERI ARGUMENTAL

Considerem que les definicions de les classes de verbs, descrites des d'altres criteris, poden reformular-se a partir del criteri argumental. Quan es parla de verbs ergatius i de verbs inacusatius, es fa referència als arguments. Aquesta visió és extensible als verbs transitius, als agentius, als causatius i, en general, a tota classe de verbs.

Hipotetitzem que la classificació argumental té un potencial explicatiu suficient per donar compte de les peculiaritats de construccions verbals que sempre han estat considerades com a paradigmes de problemes en l'explicació lingüística: la veu passiva, els verbs inacusatius, els verbs existencials, les construccions pronominals, etc.

L'estructura argumental és una cadena de posicions que es corresponen amb els arguments que tenen una presència obligatòria en la interpretació lògica d'un predicat. Bresnan (1982c) introdueix el terme poliadicitat per referir-se al nombre d'arguments que pot portar una forma verbal.

L'estructura-a està organitzada en dues dimensions. La dimensió jeràrquica, basada en la jerarquia dels papers temàtics, ens aporta la informació de la posició de cada argument respecte de tots els altres. La dimensió de polaritat permet agrupar els arguments en dos grans blocs: hi ha arguments eminentment externs i arguments eminentment interns.

A partir d'aquestes consideracions, establim que el criteri argumental es basa en dos aspectes:

- La poliadicitat o nombre d'arguments
- L'organització argumental

D'acord amb el primer aspecte, podem establir una primera classificació. Els predicats o formes lèxiques de cada llengua particular es corresponen amb uns esquemes de nombre d'arguments limitat: predicats d'un sol argument, predicats de tres arguments, predicats de n arguments, etc.

El següent aspecte contempla les dues dimensions de l'organització de les estructures argumentals. D'una banda, partim de la consideració d'un conjunt de papers temàtics que s'organitzen jeràrquicament⁹. Cada argument, a més, s'agrupa pel seu caràcter d'argument intern o extern.

D'aquesta manera direm que un predicat com *arribar*, en l'oració *Arriben molts emigrants*, pertany al grup de formes lèxiques caracteritzades per tenir un sol argument i pel caràcter intern d'aquest argument (tema). En canvi, un predicat com *donar*, en l'oració *La pagesa dona pa a les gallines*, disposa de tres arguments, un extern i dos interns.

El marc teòric haurà de procurar que totes les formes lèxiques verbals d'una llengua particular puguin ser classificades segons el criteri argumental i que aquesta classificació permeti explicar les peculiaritats de cada grup de forma consistent.

6. CLASSIFICACIÓ ARGUMENTAL DELS VERBS CATALANS

Segons el criteri argumental, les formes verbals bàsiques poden classificar-se per la poliadicitat i la dimensió de polaritat o organització interna de l'estructura argumental. Cada llengua o cada grup de llengües es caracteritzaran per disposar d'un conjunt selectiu d'estructures argumentals possibles.

6.1. Poliadicitat de l'estructura-a

En el cas del català, els verbs poden ser, segons la seva poliadicitat:

- I. *anàdics* (sense arguments)¹⁰
- II. *monàdics* (un argument)
- III. *diàdics* (dos arguments)
- IV. *triàdics* (tres arguments)

D'acord amb la condició de subjecte de la GLF, qualsevol predicat diàdic o triàdic del català projecta un dels arguments en la funció gramatical de SUBJ i l'altre o els altres poden projectar-se en les funcions d'OBJ, OBJ2 o OBL, segons el paper temàtic que tinguin assignat i segons les restriccions que imposi el marcatge de cas. L'argument dels predicats monàdics pot projectar-se en les funcions de SUBJ o d'OBJ, segons l'entrada lèxica i segons restriccions paramètriques de cada dialecte¹¹.

El problema principal que podem trobar-nos en la caracterització d'un verb per la seva poliadicitat és la identificació de certs sintagmes com a arguments o com a adjunts¹². En català, el cas més freqüent té a veure amb els sintagmes preposicionals, marcats amb cas DATIU, és a dir, amb el tradicional *complement indirecte*. Pel que fa als predicats triàdics, és ben clar que aquest DATIU té caràcter argumental, obligatori en totes les construccions bàsiques o derivades¹³. En canvi, en certs predicats diàdics sorgeixen dubtes sobre si el DATIU pertany o no a l'estructura-a, com exposem ens els exemples de (12).

- (12)
- a. *Na Joana escriu poesia*
  - b. *Haig d'escriure-li una carta*
  - c. *Li agraden molt les novel·les de V. Woolf*
  - d. *Aquesta obra ha fet humitejar los ulls dels espectadors*
  - e. *L'aire gebrat d'aquella tarda d'hivern li fiblà el rostre, humitejant-li els ulls*

Els exemples (12a-b) mostren que l'aparició del sintagma DATIU ve imposat per l'agrupació VERB+OBJ i que, per això, és molt més freqüent a (b) que a (a). De tota manera, en ambdós casos és opcional, a diferència de (c), en què el DATIU és de presència obligatòria¹⁴. D'acord amb això, i seguint l'argumentació d'assignació de cas d'Alsina (1993, Cap. 5), establirem les següents convencions:

-Els predicats triàdics, com *donar*, tenen un argument de paper- Θ META i cas DATIU, que es projecta obligatòriament en una funció d'OBJ2¹⁵.

-Els predicats diàdics, com *menjar*, *ensenyar* i *obrir*, i certs predicats monàdics, com *telefonar*, poden rebre l'afegitó, opcional, d'un argument, per l'acció d'una regla lèxica. Si aquest argument té assignat els papers temàtics de META o EXP i el cas DATIU, aleshores es projectarà en una funció OBJ2.

-Hi ha un altre grup de predicats diàdics, com *agradar*, que tenen dos arguments interns: un argument EXP, que té assignat cas DATIU, i un argument TEMA, no marcat amb cas o [-DATIU]. En aquests casos, per la restricció del subjecte no datiu (Alsina 1993, p. 112), l'argument EXP es projecta en la funció OBJ2 i el tema en la funció SUBJ.

Si tornem als exemples anteriors, les oracions de (12d-e) reflecteixen l'alternança d'un mateix predicat amb un complement DATIU, que ha estat anomenat benefactiu o ètic, i sense aquest complement. El datiu ètic es caracteritza per la seva opcionalitat i perquè, des del punt de vista semàntic, normalment, estableix una relació amb l'OBJ de possessió, de proximitat o d'afectivitat, com en els exemples següents:

- (13)
- Fes-te el llit (Badia 1962)*
  - La nena no em menja*
  - Corda't les sabates*

D'acord amb aquestes consideracions, només s'inclouen en la nostra classificació les estructures argumentals bàsiques que contenen un argument marcat amb cas datiu (com en els exemples de *donar* o *agradar*) i, en canvi, no s'hi inclouen les estructures derivades que poden haver rebut l'addició d'un complement marcat amb cas datiu (com en els exemples de predicats amb OBJ2

opcional o de predicats amb datiu ètic).

6.2. Dimensió de l'organització interna de l'estructura-a o de polaritat

Per completar la classificació, hem d'introduir l'aspecte d'organització argumental. Amb l'excepció dels predicats anàdics, els arguments de la resta d'estructures poden pertànyer al pol d'arguments externs o al pol d'arguments interns.

L'argument extern per excel·lència és l'argument que té assignat el paper temàtic AGENT, el més prominent en la jerarquia temàtica. Poden també ser arguments externs, els arguments que tenen assignats els papers temàtics CAUSA i INSTRUMENT. L'argument intern bàsic és l'argument TEMA, però també poden ser considerats interns els arguments EXPERIMENTADOR i META. Encara que, semànticament, sigui difícil establir el caràcter intern o extern dels arguments que reben paper- θ LOCATIU i ORIGEN, a efectes pràctics els considerarem interns, quan formin part d'una estructura-a bàsica.

Indicarem el caràcter intern o extern dels arguments mitjançant els parèntesis, tal com fa Grimshaw (1990). D'aquesta manera, si l'argument únic d'un predicat monàdic és extern, el representarem entre parèntesis simples (x), i si és un argument intern ho expressarem amb parèntesis dobles ((x)). En el cas dels predicats diàdics i triàdics, els parèntesis mostren l'ordenació temàtica dels arguments: (x (y)); (x (y (z))).

Podria semblar que l'anàlisi jeràrquica dels arguments fos suficient en la classificació de les formes verbals, i que, en canvi, l'anàlisi de polaritat de l'estructura-a fos irrellevant per al nostres objectius, perquè en la majoria de casos el subjecte lògic de l'oració es correspon amb l'argument més prominent (argument extern). Però, la referència a l'organització interna és pertinent per donar compte de casos, com el del predicat diàdic *agradar*, en què els dos arguments són interns, però no es projecten en les funcions SUBJ i OBJ, com esperaríem per la jerarquia temàtica, sinó en les funcions OBJ2 i SUBJ¹⁶. La dimensió de polaritat o la consideració del caràcter intern o extern de cada argument ens permet explicar, també, les diferències de comportament entre predicats monàdics inacusatius i monàdics inergatius.

TAULA

En la taula de la pàgina anterior relacionem els tipus d'estructures argumentals bàsiques possibles en català, que resulten de la combinació dels aspectes de poliadicitat i dimensió aspectual. I hi fem una proposta terminològica coherent amb aquest dos aspectes del criteri argumental. Hem optat per unes denominacions que facin referència a la possibilitat de tenir o no argument extern, per mantenir la coherència amb la nostra posició oposada a la proposta terminològica de la *dimensió aspectual* de Grimshaw (1990), que podria motivar unes denominacions com *predicats d'acció* o *predicats estatus*, desajustades des del punt de vista d'una anàlisi aspectual dels verbs.

Hem dit que les entrades lèxiques codifiquen la informació sintàctica rellevant per a la projecció lèxica mitjançant l'estructura-a, per tant, la projecció lèxica està condicionada, en certa mesura, per aquesta classificació. Per norma general, l'argument extern es projectarà en la funció de SUBJ i l'argument intern en la d'OBJ. Hi ha, però, restriccions que donen com a resultat projeccions distintes. Els predicats monàdics sempre es projectaran en la funció de SUBJ, per la condició del mateix nom. Quan els dos arguments d'un predicat diàdic o els tres d'un triàdic són interns, la projecció a la funció de SUBJ pot estar condicionada, segons la forma verbal, per una assignació de cas DATIU, per la jerarquia temàtica o per una restricció particular gestada en el lèxic.

7. CONCLUSIONS

Opinem que la classificació argumental dels verbs aporta diversos avantatges. D'una banda, és coherent amb el principi que estableix que l'estructura argumental és la dipositària de la informació sintàctica en el lèxic. D'una altra, unifica el tractament de formes verbals que presenten variació en l'assignació temàtica dels arguments. I, per últim, fixa les bases per poder predir l'aplicabilitat de les regles lèxiques d'extensió sobre cadascuna de les formes verbals bàsiques i permet tenir en compte també possibles restriccions en la seva aplicació.

Totes les classes de verbs identificats especialment a partir d'altres classificacions conserven la seva identitat en la nostra proposta i, en alguns casos, reben un tractament unificat molt més coherent. Així, podem comprovar que la classificació argumental manté la distinció entre verbs intransitius (monàdics d'argument extern) i inacusatius (monàdics d'argument intern); i que els verbs estatus¹⁷ s'identifiquen en la nostra classificació amb els predicats monàdics o diàdics sense argument extern.

El criteri argumental fa un tractament unificat dels predicats inacusatius, els existencials i els ergatius, perquè tots s'inscriuen en l'apartat de verbs monàdics d'argument intern. Per distingir entre verbs ergatius i verbs inacusatius, Gràcia (1989a-b) recull la proposta de Burzio (1981), que estableix que els verbs inacusatius són intransitius de base i que, en canvi, les construccions intransitives ergatives deriven del seus correlats transitius. En el marc de la GLF, compartim aquesta posició i postulem una regla lèxica que faci derivar un predicat diàdic causatiu cap a un predicat monàdic d'argument intern.

Però si considerem que els verbs inacusatius són originalment predicats monàdics d'argument intern, hem de resoldre el contraexemple que ens planteja Gràcia (1989): Els verbs inacusatius en català, i en altres llengües romàniques, poden aparèixer també en construccions transitives, encara que amb limitacions de tipus temàtic.

(15) Exemple de verb considerat inacusatiu:

BAIXAR

- (a) *Han baixat moltes veïns a la manifestació*
- (b) *N'han baixat molts*
- (c) *He baixat les escombraries al carrer*
- (d) **L'ascensor ha baixat les escombraries*
- (e) **Les escombraries han baixat al carrer*
- (f) *Les escombraries es baixen a la nit*

S'ha considerat que el verb *baixar*, intransitiu de moviment, pot ser un verb inacusatiu per la forma pronominal *en* amb què se substitueix l'únic argument, per la posició del SN o bé pel paral·lelisme que presenta amb els verbs existencials¹⁸. Però, en català alguns verbs intransitius agentius també admeten pronominalització amb *en* i l'ordenació dels constituents és poc restrictiva. A més, com veiem a (15c), els intransitius de moviment també poden formar part de construccions transitives, tot i que amb limitacions de tipus temàtic, en el sentit que només els agents hi poden funcionar com a arguments externs (15c-d). Els exemples de (15e-f) ens permeten observar que, en aquesta classe de verbs, l'argument intern no pot ocupar la posició de SUBJ, si no és amb una interpretació passiva (f). Gràcia (1989b) observa que, després d'analitzar les dades, alguns verbs intransitius de moviment es comporten, de vegades, com a agentius i, de vegades, com a inacusatius. Pot ser un verb intransitiu agentiu i inacusatiu alhora?

Podem fer extensiu el problema al cas dels verbs ergatius quan apareixen en construccions transitives. Formes verbals com *trencar*, *desfer* o *moure* poden portar un argument extern AGENT, CAUSA o INSTRUMENT. A quina classe pertanyen? Són agentius, causatius o instrumentals? Si la denominació causatiu inclou els tres papers- Θ , totes les construccions ergatives transitives poden presentar tres variants d'argument extern?

Creiem que en el marc de la Teoria de l'Estructura Argumental podem trobar algunes respostes a l'atzucac plantejat. Sembla que tot el problema es basa en la identificació dels arguments amb els papers temàtics que poden portar assignats. Si, en canvi, classifiquem els verbs, exclusivament, per la seva estructura argumental, amb independència de la seva estructura temàtica, se'ns simplifica molt el panorama.

Un lema verbal pot tenir una o dues estructures-a bàsiques associades. Per exemple, *baixar* té una estructura-a inacusativa (monàdica d'argument intern) i una altra agentiva (diàdica d'argument extern). Les regles lèxiques afecten una o altra estructura, segons les seves pròpies restriccions. Així, només podrà aplicar-se una regla de passiva a l'estructura diàdica.

En síntesi, considerem que el criteri argumental permet donar compte de les classes de verbs que la bibliografia ha distingit particularment, d'una manera simple i coherent amb els postulats teòrics, i que ofereix noves possibilitats per a la descripció de les classes de verbs.

MERCÈ LORENTE CASAFONT
Institut Universitari de Lingüística Aplicada
Universitat Pompeu Fabra

¡Error! Marcador no definido.

I. Verbs anàdics

Ex.: *ploure*

II. Verbs monàdics

(a) d'argument extern (x)
Ex.: *viatjar*

(b) d'argument intern ((x))
Ex.: *arribar*

III. Verbs diàdics

(a) amb argument extern (x (y))
Ex.: *menjar*

(b) sense argument extern ((x (y)))
Ex.: *agradar*

IV. Verbs triàdics

(a) amb argument extern (x (y (z)))
Ex.: *donar*

(b) sense argument extern ((x (y (z))))
Ex.: *rebre*

Taula: Proposta de classificació argumental dels verbs catalans

¡Error! Marcador no definido.

BIBLIOGRAFIA

¡Error! Marcador no definido.

ALSINA, A. (1993), *The Role of Argument Structure in Grammar: Evidence from Romance* (en premsa).

BADIA, A. M. (1962), *Gramática catalana*, Madrid, Editorial Gredos, 1980.

BADIA, A. M. (1994), *Gramàtica de la llengua catalana. Descriptiva, normativa, diatòpica, diastràtica*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana.

BARTRA, A. (1984), "Alguns sintagmes agents excepcionals", *Estudis Gramaticals*, I, Bellaterra, UAB, 7-25.

BARTRA, A. (1987), "Encara n'hi ha més (entorn de en i alguns SNs genitius)", *Llengua & Literatura*, 2, 377-427.

BELLETTI, A. (1988), "The Case of Unaccusatives", *Linguistic Inquiry*, 19(1), 1-34.

BRESNAN, J. (1982a), "Polyadicity", in BRESNAN, J. (ed.) (1982b), 149-171.

BRESNAN, J. (ed.) (1982b), *The Mental Representation of Grammatical Relations*. Cambridge (Massachusetts), The MIT Press, 1985.

BURZIO, L. (1981), *Intransitive Verbs and Italian Auxiliaries*, Cambridge (Massachusetts), The MIT Press.

BURZIO, L. (1986), *Italian Syntax: A Government Binding Approach*, Dordrecht, Reidel.

CANO, R. (1981), *Estructuras sintácticas transitivas en el español actual*, Madrid, Editorial Gredos, 1987.

CHOMSKY, N. (1981), *Lectures on Government and Binding. The Pisa Lectures*, Berlin - New York, Mouton de Gruyter, 1993.

FABRA, P. (1956), *Gramàtica catalana*, Barcelona, Editorial Teide, 1981.

FERRATER, G. (1981), *Sobre el llenguatge*, Barcelona, Edicions dels Quaderns Crema.

GRÀCIA, LL. (1989a), *La teoria temàtica*, Bellaterra, UAB.

GRÀCIA, LL. (1989b), *Els verbs ergatius en català*, Maó, Institut Menorquí d'Estudis.

GRIMSHAW, J. (1988), "Adjuncts and Argument Structure", *Lexicon Project Working Papers*, 21, MIT.

GRIMSHAW, J. (1990), *Argument Structure*, Cambridge (Massachusetts), The MIT Press, 1992.

JACKENDOFF, R. (1975), "Morphological and Semantic Regularities in the Lexicon", *Language*, 51 (3), 639-671.

LORENTE, M. (1994), *Aspectes de lexicografia: Representació i interpretació gramaticals*, Tesi doctoral, Universitat de Barcelona.

PERLMUTTER, D. (1978), "Impersonal Passives and the Unaccusative Hypothesis", in JAEGER ET AL. (eds.), *Proceedings of the Fourth Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society*, 157-189.

PESETSKY, D. (1982), *Paths and Categories*, Tesi doctoral, MIT.

SOLÀ, J. (1987), *Qüestions controvertides de sintaxi catalana*, Barcelona, Edicions 62, 1987.

SOLÀ, J. (1994), *Sintaxi normativa: Estat de la qüestió*, Barcelona, Editorial Empúries.

WILLIAMS, E. (1981), "Argument structure and morphology", *The Linguistic Review*, 1, 81-114.

8. NOTES

1. Tradicionalment, en aquesta mena de relació s'ha inclòs l'ús absolut d'un verb tradicional.
2. Tal com indica Solà (1987-1994), el dialecte nord-occidental de la zona del Segrià no faria la concordança entre el verb i el SN: *Aquí s'investiga assassinats i robatoris*.
3. Diversos autors, com Ferrater (1981), Bartra (1984-1987), Solà (1987) o Gràcia (1989a-b) han destacat la funció descriptiva que demostra Fabra, en el seu moment, amb la identificació d'aquesta classe de verbs, que han estat objecte d'anàlisi des de la lingüística teòrica actual pel seu comportament peculiar en altres llengües, com l'italià.
4. Aquesta classe de predicats inclou verbs transitius, verbs intransitius (de moviment, pronominals i d'estat) i verbs transitius i intransitius alhora (com *parlar* o *córrer*).
5. *Subdivisión de las oraciones intransitivas, que comprendre aquellos verbos, por lo común intransitivos, que significan acciones en las que destaca, no precisamente el papel activo del sujeto, sino el hecho de que su acción transcurre, de que esa acción dure un tiempo, es decir todo aquello que ya sugiere la propia palabra 'estado'. Bien se ve, por lo que decimos, que nos encontramos ya en la frontera que separa las oraciones activas y las oraciones pasivas.* (Badia 1962, II vol. p. 177)
6. Badia (1962) utilitza les etiquetes *agent* i *pacient* per referir-se a entitats semàntiques, que no mantenen paral·lelisme amb els plantejaments derivats de l'actual Teoria Temàtica del lèxic.
7. La Teoria Temàtica, desenvolupada a partir de diverses teories de descripció semàntica, és un mòdul teòric lèxic compartit per diversos models de gramàtiques generatives actuals, com la Teoria de la Recció i el Lligam (Chomsky 1981) o la Gramàtica Lèxico-Funcional (Bresnan 1982b). S'encarrega de donar compte de les relacions semàntiques establertes entre un predicat i els seus arguments, mitjançant la noció de paper temàtic (paper θ).
8. Inicialment la noció d'argument extern s'equipara a la de subjecte gramatical (Williams 1981), però la consideració de subjectes expletius o els fenòmens de passivització farà introduir el concepte de subjecte lògic com a equivalent a la noció d'argument extern. Més endavant (Alsina 1993), s'observarà que la distinció entre verbs inacusatius (tipus IV a Fabra 1956) i inergatius (tipus I a Fabra 1956) ens porta a considerar que tots disposen de subjecte lògic, però que només en els segons aquest subjecte lògic és un argument extern (agent, causa o instrument).
9. Jerarquia dels papers temàtics (Lorente 1994):
(AG (CAUS/INST (EXP (ORIG/LLOC/META (TEM))))))
10. Verbs impersonals meteorològics (*ploure, nevar, tronar, etc.*).
11. Per exemple, en el cas de verbs existencials com *haver-hi*, el dialecte del Segrià no fa concondar el verb amb l'argument, de la qual cosa es desprèn que l'argument es projecta en un OBJ (Solà 1987-1994).
12. La distinció entre arguments i adjunts radica en el fet que els primers són complements subcategoritzats i seleccionats temàticament pel verb, mentre que els adjunts no estan subcategoritzats i estan regits per projeccions del verb.
13. En la passiva es manté intacte: *Se li donaran explicacions, Li serà lliurat un guardó.*
14. Fora dels casos d'interpretació genèrica o impersonal: *Agraden molt les novel·les de V. Woolf.*

15. En el model clàssic de la GLF es reserva l'etiqueta OBJ2 per a l'argument TEMA de predicats amb doble acusatiu, com *give* <(SUBJ), (OBJ), (OBJ2)>, que alternen amb predicats del tipus *give* <(SUBJ), (OBJ), (TO-OBJ)>. A Alsina (1993) els tradicionals complements directe i indirecte tenen assignada la funció OBJ, però amb la distinció del tret de cas [+/-DATIU]. Aquí reservem l'etiqueta OBJ2 per a l'argument [+DATIU].
16. Quan els dos únics arguments d'una estructura són interns, intervenen d'altres aspectes a més de l'organització jeràrquica en la projecció: l'assignació de cas, restriccions lèxiques, etc.
17. Badia (1962) indica que els predicats d'estat són formes a cavall entre les oracions actives i les passives, característica que s'explicaria pel caràcter intern dels seus arguments.
18. Proves sobre el caràcter intern de l'argument dels verbs inacusatius són la pronominalització en *en*, el marcatge de cas partitiu, els verbs auxiliars, l'extracció de SN a la posició de tema, etc. Gràcia (1989b) demostra que la situació no és tan simple, perquè no en totes les llengües aquesta classe de verbs es comporta de la mateixa manera.